

Täysistunto

Keskiviikko 26.10.2016 klo 14.03—19.34

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 170/2016 vp

Valiokunnan mietintö StVM 20/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 20/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

19.09 **Eero Heinäluoma sd:** Arvoisa puhemies! Työttömyysturva on erittäin tärkeä toimeentulomuoto olosuhteissa, joissa palkka on lähtenyt alta pois. Se on paitsi henkilölle myös hänen perheelleen aika tärkeä toimeentulomuoto silloin, kun tällainen iso kriisi työpaikan menetyksestä on kohdannut. Ja nyt kun tämä työttömyysturva on joutunut hallituksen leikkauslistalle ja sitä on eri tavoin leikattu, sekä kestoja lyhentämällä sieltä 500:sta 400 päivään että muilla keinoilla, on ollut aihetta huoleen siitä, kuinka paljon me tätä laman taakkaa laitamme niiden niskaan, jotka ovat jo ennestäänkin joutuneet kärsimään, eli niiden niskaan, jotka ovat työpaikan menettäneet ja joiden toimeentulo on jo sitä kautta noin puolittunut siitä, mitä se on aikaisemmin ollut. Tämä näkökulma tässä hallituksen esityksessä ei ole saanut riittävää huomiota, ja sen takia olen tavallaan kyllä pettynyt tähän linjaukseen, joka hallituksen toiminnassa on tehty.

Työttömyysturvahan on sitten muutoinkin tällaisen jatkuvan ropeloinnin kohteena. Näyttää siltä, että se on jatkuvasti säästölistalla ja yhä uusia ajatuksia ja ideoita tähän keksitään. Tiedossa on, että hallituksella on valmistelussa tämä uusi omavastuuehdotus, joka lähtee siitä, että kolmen kuukauden välein työttömyysturvaa voitaisiin alentaa. Sillä perusteella, että jos ei ole löytänyt väliaikaista työtä 18:aa tuntia, sitten voidaan tämä alennus tehdä, tai olosuhteissa, (Puhemies koputtaa) joissa... — Jaaha, tämä ilmeisesti vaatii tuonne puhujapöytäntöön siirtymisen jo.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Mielellään. (Puhuja siirtyi puhujakorkeelle)

Arvoisa puhemies! Tässä on hallituksella tämä suunnitelma kolmen kuukauden välein tehtävästä työttömyysturvasta leikkauksesta, ja hallitushan oli rakentanut elokuun budjettiriiheen hyvin massiivisesti kesän aikana odotukset siitä, että hallitus tarttuu työllisyyteen. Tätähän oli sosialidemokraattien vaihtoehtobudjetissa jo viime vuoden syksyllä esi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2016 vp

tetty, että pitäisi näin korkean työttömyyden oloissa tehdä myös nopeasti vaikuttavia työllisyystoimia, ja vuosi sitten kritikoimme vahvasti hallitusta siitä, että nämä työllisyystoimet puuttuvat esityksestä. Ja kun kesällä tämä keskustelu heräsi, niin olin kyllä enemmän kuin tyytyväinen siitä, että hallitus on kuullut tässä asiassa sitä huolta, joka oppositiossa on ollut. No, sitten osoittautuikin, etteihän tässä nyt mitään työllisyystoimia oltukaan tekemässä, vaan loppujen lopuksi nämä niin sanotut työllisyystoimet olivat lähinnä työttömyysturvaan suunniteltuja leikkauksia.

No, niitäkään hallitus ei tuossa budjettiriihessään elokuussa saanut valmiiksi eikä tehdä, vaan asia sitten siirrettiin työmarkkinajärjestöjen tehtäväksi, pyydettiin... (Pia Viitasen välihuuto) — Joo, se työllisyystoimi työllisti työmarkkinajärjestöjä työttömyysturvan leikkauksen käsittelyn muodossa ja siirrettiin sinne ja annettiin määräajaksi syyskuu, jossa ajassa näiden piti valmistua. — No, mitä siellä tapahtui? On aika ymmärrettävää, ettei palkansaajapuolella ole kaikkien näiden leikkausten jälkeen enää halua laittaa tätä taakkaa työttömien toimeentuloon, että heiltä viedään, ja niinpä sieltä ei tullut esityksiä. Tietysti sitten moni on myös kysynyt, että mitä se työllistää, jos työttömyysturvaa leikataan kolmen kuukauden välein, että mitä työpaikkoja se luo. Tältä osin tämä koko rakennelma on vähän hyllyvällä suolla.

Nyt sitten, kun palkansaajapuoli ei työmarkkinajärjestöjen kesken näitä ehdotuksia voinut kannattaa, tämä on jäänyt kesken, emmekä vielääkään tiedä, mitä tälle tulee tapahtumaan. Meillä on tähän liittyen kylläkin hallituksen toimesta tuotu eduskuntaan leikkaus ehdotuksia, joissa lähdetään siitä, että näitä omavastuupäiviä lisätään niin, että työttömyysturvaa ei tule karenssiaikana ja niitä lisätään 5:stä 7:ään.

Tähän ajatteluunhan sitten kuului se, että tätä omavastuusuutta voitaisiin puolestaan alkuvaiheessa vähentää ja sitten tuoda sitä lisää tänne kolmen kuukauden vaiheeseen. No, nyt meillä ei ole täällä ministeriä paikan päällä — tässäkin asiassa täällä ei ole paikalla, ei ministeriä, ei yhtään hallituspuolueiden kansanedustajaa — että tätä voisi selvittää, mitä hallitus on tässä asiassa aikuisten oikeasti tekemässä. Pidän tätä suurena pulmana tällaisten esitysten käsittelyn yhteydessä. Tätä kokonaisuutta ei ole hahmotettavissa, eikä eduskunta oikein tiedä, mitä tässä ollaan tekemässä, eikä tämä ole myöskään mielestäni oikein niitä ihmisiä kohtaan, joita tämä koskettaa. Työttömyysturva on kuitenkin yli 300 000 työttömälle aika tärkeä, aivan olennainen ja ratkaiseva toimeentulomuoto, ja kun katsotaan vuoden mittaan, niin tämä ongelma ei koske vain 300 000:ta vaan se koskee yli 600 000:ta ihmistä, ja kun puhutaan näin suurista joukoista, niin olettaisi, että tässä selkeys olisi parasta ja selvästi kerrottaisiin, mitä ollaan tekemässä, eikä niin, että samaa asiaa käsitellään kuukaudesta toiseen uudelleen ja uudelleen ja koko ajan on tällainen kirves tässä näiden työttömyysturvaratkaisujen päällä, että pysykö tämä toimeentulo ylipäänsä olemassa vai ei.

Eli pidän tätä kokonaistilannetta kyllä erittäin huonosti hoidettuna ja kiinnitin vain huomiota siihen, että nyt sitten kun tänään EU pyysi selvityksiä Suomelta tästä ensi vuoden budjetista, jossa siis velkaantuminen ei ole suinkaan vähentymässä verrattuna siihen velkaantumisen tasoon, jonka hallitus sai perinnöksi edeltäjältään, vaan kasvamassa siihen tasoon nähden, niin ministeri Orpo sanoi, että pitää ottaa äärimmäisen vakavasti tämä EU:n komission kirje. No, kyllä, vakavasti, mutta sitten jää kysymys, että mitä nämä toimet täällä työllisyyden puolella ovat, koska ne ovat ratkaisevia tämän velkaantumisen taittamisessa. Ja jos se askartelu on täällä työttömyysturvan leikkaamisessa ja nyt sitä sitten leikataan tämä syksy ja vielä ehkä ensi kehysriiheen, niin eihän se kovin hyvältä näytä. Ja jos arvaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2016 vp

oikein, miten tämä kehysriihijuttu päättyy, niin sehän päättyy sillä tavalla, että tässä tehdään ratkaisu, jossa kehysriihi yritetään siirtää kuntavaalien jälkeen. Kuntavaalien jälkeen siirretään näitäkin päätöksiä ja varmaankin siinä arjen opin uskossa, että sitten ei tarvitsisi vaaleja ennen tehdä mitään uusia leikkauspäätöksiä, mihin tämä hallituksen työllisyystoiminnassa epäonnistuminen on hyvää vauhtia Suomea viemässä.

19.17 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tämä on kyllä aivan olennainen kysymys. Nimittäin kyllähän tässä matkan varrella on tullut monta kertaa mietittyä, kun monta kertaa niitä työllisyystoimia luvataan ja vuoden jälkeen sanotaan, että nyt otetaan tämä työllisyys ykkösasiaksi, ja sitä kovasti hallitus kesällä toi julki, että kyllä se pettymys tietenkin oli suuri, kun näytti siltä, että tämä ainoa "työllisyystoimi" hallituksella toden totta on siirtää asiaa jatkovalmisteluun ja sielläkin tavoitteena saada heikennyksiä työttömyysturvaan, heikennyksiä palkansaajan asemaan. Ja tässä edustaja Heinäluoma aivan oikein totesi, että moni on ihmetellyt, mitä tämänkaltaisilla heikennyksillä on tekemistä työllisyyden parantamisen kanssa, kun tarvittaisiin niitä konkreettisia, aitoja työllistämistoimia, jotka vaikuttavat välittömästi, eikä niin, että uskotaan sokeasti vain ja ainoastaan hintakilpailukykyyn ja siihen, että joskus jonkun kiky-sopimuksen myötä tilanne paranee. Sillähän on lyhyellä tähtäimellä kuitenkin jopa kielteisiä vaikutuksia, pitemmällä tähtäimellä toisenlaisia vaikutuksia.

Mutta, puhemies, tämä kokonaisuus huolestuttaa. Ja juuri niin kuin tässä äsken todettiin, tämä kokonaisuus huolestuttaa siksi, että jos talous ei lähde kasvuun, jos työpaikkoja ei synny lisää, ihmisille töitä, niin sitten me olemme toden totta siinä kevään tilanteessa, että lisäleikkauksia eduskunnalle tullaan esittämään. Tässä oli aika hyvä huomio edustaja Heinäluomalla se, että tietenkin nämä lykkätään vielä sitten kehysriiheen kunnallisvaalien jälkeen, mikä tarkoittaa edelleen lykkäyksiä. Ja soisin itseni olevan väärässä tällä kertaa. Soisin itseni olevan väärässä, puhemies, mutta minä todella toivon, että siltä varalta, että olisin oikeassa, hallitus nyt kääntäisi ja muuttaisi suuntaansa, ottaisi kopin tästä työllisyydestä ja muuttaisi linjaansa oikeudenmukaisemmaksi mitä taas edellisessä pykälässä, kun puhuimme verotuksesta, keskustelimme.

19.19 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Kuten kaikki täällä tiedämme, niin koko poliittista uutisointia on hallinnut useitten kuukausien ajan tämä kilpailukyky sopimus, se vääntö työmarkkinajärjestöjen kesken, sen eri vaiheet, myöskin se vaihe, jolloin neuvotte-lujen ollessa keskeytettyinä uhattiin melkeinpä viikoittain muuttuvilla pakkolaeilla ja niiden perustuslaillisuutta pohdittiin. Tuskin Suomessa oli yhtään väestöryhmää, joka ei olisi kokenut ahdistusta ja epävarmuutta tulevaisuudestaan, kun tämä suorastaan pakkomielteiseksi muuttunut hintakilpailukykyyn ja työn hinnan alentaminen, suomeksi sanottuna palkkojen alentaminen, oli hallituksen ainoana tavoitteena. Siksi on tietysti vähän omituista, että juuri tässä vaiheessa, kun tämä kilpailukyky sopimuksen yksi keskeinen elementti eli tämä työttömyysvakuutusmaksujen jakosuhteiden muutos on täällä eduskunnassa käsitel-lyssä, niille samoille hallituspuolueille ja ministereille, joille tämä oli maailman tärkein asia, jonka puolesta he olivat valmiita taistelemaan, josta he puhuivat tv:n uutislähetyksis-sä aamusta iltaan, se ei olekaan nyt enää sen arvoinen, että he haluaisivat keskustella ja pe-rustella, miten loisteliaita vaikutuksia tällä muutoksella saadaan aikaan. Yhtä lailla voi tie-tysti kummastella sitä, että oppositiopuolue vasemmistoliitto, joka on kuitenkin esittänyt tähän valiokunnan mietintöön vastalauseen, ei ole myöskään täällä paikalla sitä näkökul-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2016 vp

maa esiin tuomassa. Mutta kuten ilmeisesti äsken sosialidemokraatit olivat ainoita, joita kiinnosti asumisen hinta, niin me lienemme nyt sitten ainoita tässä eduskunnassa, joita kiinnostaa työllisyys ja työttömyys.

19.21 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tällä työttömyysvakuutusmaksulla ja sen rahastoinnillahan oli tärkeä osa, kun 1990-luvun lopulla valmistauduttiin talous- ja rahaliittoon. Silloinhan ajatus kulki niin, että täytyy luoda puskureita heikkojen suhdannetilanteiden varalta, ja se oli nimenomaan sellaisissa kriiseissä, jotka kohdistuvat erityisen voimakkaasti Suomeen mutta eivät välttämättä muuhun euroalueeseen. Näitä puskureita tuolloin päätettiin luoda työttömyysvakuutusrahastoon ja toisaalta myös työeläkerahastoihin. Tuo ajattelu oli silloin aivan oikein, ja sillä on ollut merkitystä, ja tällä työttömyysvakuutuksen puolella tällä rahastoinnilla on voitu välttää sitä väärää ilmiötä, jossa työttömyysvakuutusmaksuja joudutaan nostamaan olosuhteissa, joissa työttömyys nousee, ja kun sitten työttömyysvakuutusmaksut nousevat, sitä kautta työn hinta nousee työnantajalle, mikä puolestaan johtaa siihen, että kannattavuusongelmien takia joudutaan laittamaan lisää ihmisiä työttömyyskortistoon, jolloin taas maksut nousevat. Tämän kielteisen kierteen välttämiseksi tämä puskurointiajatus oli aivan oikea, ja työttömyysturvassa sitä on käytetty.

No, nyt tässä sitten siirretään rahoitusta palkansaajille työnantajilta, mutta tämän ratkaisun yhteydessä on jäänyt tarkastelematta tämä koko puskurointiajatus. On tarve keskustella myös siitä, pitäisikö — ajatellen sitä, että tämä kriisi, jonka olemme nähneet, ei ehkä kuitenkaan ole ainutkertainen, se saattaa uusiutua — tässä miettiä työttömyysvakuutuksen puolelle suurempaa puskuria eli hyvinä aikoina varautua keräämään enemmän varoja puskuriin, jotta sitten huonoina aikoina voitaisiin tätä maksujen nousupainetta tasoittaa.

Aion hetken päästä palata vielä tähän työeläkevakuutusmaksuasiaan, koska sillä on yhteys tähän työttömyysvakuutusmaksuun.

19.23 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tämä Emu-puskuriasia on niin ikään hyvin ajankohtainen, ja tuossa sitä historiaa hyvin kävi edustaja Heinäluoma läpi. Kaiken kaikkiaan me sosialidemokraatithan olemme esittäneet sitä, että juuri tässä tilanteessa tulisi Emu-puskurit ottaa käyttöön. Voisin siteerata, puhemies, korkeasti tunnettua talousosaajaa, keskustakonkari Mauri Pekkarista, joka sanoi, että jos koskaan niin nyt on aika. Olen samaa mieltä, että jos koskaan niin nyt on aika ottaa käyttöön Emu-puskurit. Tästä olemme olleet samaa mieltä. Se tietenkin liittyy siihen, että tänä aikana on juuri sellaista talouspoliittista aikaa, mitä tuolloin ajateltiin olevan, mitä varten Emu-puskureita ylipäätään tarvitaan, sillaksi yli synkän virran. Tämän vuoksi esimerkiksi sosialidemokraatit omassa vaihtoehtobudjetissaan ovat esittäneet näiden Emu-puskurien käyttöönottoa kaiken kaikkiaan. Mielestäni hallituksen nyt jos koskaan kannattaisi, kun me olemme puhuneet niistä toimita, mitkä parantavat työllisyyttä tässä ja nyt, tarttua tähän esitykseen, koska sillä nimenomaisesti nopeasti saataisiin ikään kuin tällaista elvyttävää varaa kansantalouteen ja sitä kautta myös työpaikkoja syntymään.

Eli, puhemies, varmasti tähänkin asiaan tulemme ihan lähiaikoina palaamaan monessa yhteydessä, mutta haluan alleviivata sitä, että kun edellisessä kohdassa korostin, että huonoon aikaan tuli tuo kiinteistöveron korotus, niin voisi sanoa, että nyt olisi hyvä aika tulla tämän päätöksen siitä, että Emu-puskureita otettaisiin väliaikaisesti käyttöön, ja varmasti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2016 vp

sitten sen kokonaisvaltaisemman, pidemmälle ajatellun ajatuksen siitä, että (Puhemies koputtaa) voitaisiin pohtia muutenkin tätä puskurointi-idea.

19.25 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tässä salissa aina silloin tällöin käydään keskustelua tästä työmarkkinajärjestöjen vallasta ja käydään keskustelua myös siitä, mitä eduskunnan kuuluu päättää, ja täytyy sanoa, että nyt kun on käsittelyssä tämä olennainen asia, joka on eduskunnan käsissä, eli vakuutusmaksujen suuruus, niin on kyllä merkillä pantavaa, että tässä salissa ei ole niitä kansanedustajia, jotka tästä työmarkkinajärjestöjen vallasta muutoin puhuvat. (Timo Harakka: Totta! — Pia Viitanen: Aivan!) Missä ihmeessä ovat ne edustajat, jotka ovat enemmän kuin puhumassa, etten sanoisi suorastaan kiljumassa eduskunnan vallan puolesta? Nyt kun näitä päätöksiä tehdään, on täydellinen hiljaisuus tuolla oikealla laidalla. Ei ensimmäistäkään edustajaa edes paikan päällä. Tämähän on nyt asia, joka on eduskunnan käsissä ja jossa on ihan aito tarve keskustella siitä, onko tässä oleva linjaus ja sopimus kestävä paitsi nyt myös jatkon kannalta, ja tämäkin olisi asia, jossa eduskunnan pitäisi käyttää sitä omaa asemaansa lausuakseen oma käsityksensä siitä, miten näitä asioita pitäisi hoitaa paitsi tämän päivän niin tulevaisuuden kannalta, sekä hallitukselle että työmarkkinajärjestöille. Ja tässä käsittelyssä tämä suhdannekysymys on jäänyt kyllä todella, totaalisesti taka-alalle. Ikävä kyllä.

Talous- ja rahaliiton vaatimuksista talouspolitiikalle ja myös työmarkkinoille ei ole täällä puhuttu riittävästi. Mutta vaikea tästä nyt on sitten puhuakaan, jos täällä on toinen puolisko keskustelijoista kokonaan poissa ja erityisesti ne, jotka sitten tulevat taas käyttämään jonkun sunnuntaipuheen aiheesta, jossa viitataan siihen, että kyllä olisi hienoa, kun eduskunnalla olisi enemmän valtaa. Mutta jos sitä valtaa haluaa käyttää, pitäisi olla läsnä silloin kun päätöksiä tehdään, ja ilmaista se tahto, mikä halutaan. (Pia Viitanen: Tämä on toinen asia nyt peräkkäin!)

Työeläkemaksujen puolella on ollut huutava ongelma se, että silloin kun menee hyvin, työnantaja on estänyt näiden maksujen korottamisen, (Puhemies koputtaa) että olisi kerätty enemmän rahaa käyttöön. (Puhemies koputtaa) Ja sitten ollaan tilanteessa, että meillä ei ole riittävä puskuria. Tästä pitäisi eduskunnan antaa selvä evästys, jos halutaan, että eduskunta käyttää sitä viimesijaisen päätöksentekijän asemaa ja oikeutta.

19.28 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Minä tässä vaiheessa ajattelin, etten käyttäisi enää puheenvuoroa, mutta kyllä minun täytyy nyt myös pitkäaikaisena eduskunnan jäsenenä ehkä se tässä todeta, että tämä oli hyvä huomio. Nyt kun olisi se mahdollisuus keskustella ja nyt, kun eduskunta kävisi tätä keskustelua, niin olisi toivonut, että nimenomaan ne edustajat, jotka täällä kaikkein eniten ovat toden totta olleet sitä mieltä, että työmarkkinoilla on liikaa valtaa ja muuta, olisivat täällä salissa ja kävisivät keskustelua, kun siihen mahdollisuus kaiken kaikkiaan on. Siksi oikeastaan elättelin vähän toiveita, että jos tässä pyydän vielä puheenvuoron, niin kävisikö niin, että jos joku hallituspuolueen edustaja siellä vaikkapa työhuoneessaan kuuntelee tätä keskustelua, hän voisi kenties ystävällisesti saapua tänne ja olisimme saaneet mahdollisuuden debatointiin. Mutta jos näin on, että tämä asia ei kiinnosta, niin sitten on.

Mutta kuten täällä taisi edustaja Harakka todeta, niin ainakin tässä on nyt näyttöä siitä, että nämä työttömyysturva-asiat ja muut kyllä meitä sosialidemokraatteja kovasti kiinnostavat, ja tulemme esimerkiksi omassa vaihtoehtobudjetissamme esittämään paitsi Emu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2016 vp

puskurien käyttöönottoa myös monia muita toimia, joilla sitten esimerkiksi välttäisimme työttömyysturvan leikkaukset ja erilaiset palkansaajien asemaa heikentävät ehdotukset.

19.29 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! En voi olla kiinnittämättä siihen huomiota, että tähän aiheeseen liittyviä kommentteja hallituksen riveistä on tullut oikeastaan ainoastaan varapuhemies Pekkarisen toimesta. Ja hyvä niin, että joku herää tähän Emu-puskuriasiaan, siihen, miten Emu-puskureita pitäisi käyttää, mutta olisihan se nyt hienoa, että kun puhemies on sidottu korkean virkansa vaatimuksiin eikä pääse täällä laajemmin esittelemään käsityksiään, niin olisi kollegoita, jotka vähän veisivät tätä palloa eteenpäin, ellei sitten ole niin, että tämä keskustelu talous- ja rahaliiton vaatimuksista ja meidän taloustilanteemme vaatimuksista ei kuitenkaan oikein tunnu kiinnostavan, jos pitäisi miettiä jotain muuta kuin tätä työttömyysturvan leikkauskonseptia, jota meille on aika lailla kyllä riittävästi tarjoiltu.

Eli on isomman keskustelun paikka tässäkin, mutta eihän se nyt ihan helppoa ole itsensä kanssa keskustella. Se olisi huomattavasti helpompaa, jos niitäkin, joilla ehkä tässä on vähän toisenlaisia käsityksiä, olisi paikan päällä. Mutta parempi nyt kuitenkin, että sitten tulee tämä asia hahmotettua niiden toimesta, jotka täällä tällä hetkellä ovat paikalla.

Eli meillä sekä työttömyysturvan että työeläkkeiden puolella on luotu puskurijärjestelmä liian pieni. Olisi perusteltua, että eduskunta loisi painetta tämän puskurin vahvistamiseen, ja toisaalta sitten tässä tilanteessa, jossa me olemme erittäin vaikean työttömyysongelman äärellä, työeläkkeiden puolesta puskuria voitaisiin käyttää ja lähteä siitä, että sitoudumme siihen, että sitten kun talouden pyörät pyörivät ja ollaan paremmassa tilanteessa, tämä vaje kurotaan umpeen ja puskuria kasvatetaan. Tämähän on oikeastaan raamatullinen periaate: ellen väärin muista, niin Raamatussa oli jo Joosefin aikana se lähtökohta, että on seitsemän lihavaa ja seitsemän laihaa vuotta ja lihavana vuosina kannattaa laittaa vähän siemenviljaa sivuun, jotta sitten on laihoina vuosina käyttää. Se on tuhansia vuosia vanha periaate ja sopii myös tämän asian käsittelyyn.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.